

17.4.2023

Akavan vastaukset: Hallitustunnustelija Petteri Orpon kysymykset eduskuntaryhmille

1. Mitkä ovat ne keskeiset yhteiskunnalliset muutokset, joita seuraavan hallituksen pitäisi mielestänne saada aikaan?

Suomalainen hyvinvointiyhteiskunta perustuu kestäväälle talouskasvulle ja korkealle työllisyydelle. Tulevaisuuden hyvinvoinniamme huolehditaan panostamalla osaamiseen, syrjäytymisen ja sairauksien ennaltaehkäisyyn, nostamalla työllisyysastetta, vahvistamalla kasvun edellytyksiä ja parantamalla tuottavuutta. Julkinen talous on saatava tasapainoon.

Kestävyysvaje, ikääntyminen, alhainen syntyvyys ja pohjoismaisittain matala työllisyysaste edellyttävät ratkaisuja. Tarvitaan toimia, jotta talouden yksityinen sektori kasvaa ja julkisen sektorin menot voidaan rahoittaa. Sosiaaliturvajärjestelmää pitää uudistaa siten, että työnteko on kannustavampaa kuin etuustulo. Tämä edellyttää myös verotuksen painopisteen kohdentamista uudelleen ja ansiotuloverotuksen keventämistä.

Panostaminen osaamiseen on investointi tulevaisuuteen. Koko koulutusketjusta varhaiskasvatuksesta tutkijakoulutukseen on huolehdittava. Myös työttömien ja eläkeläisten mahdollisuuksia opiskeluun on parannettava. Monissa muissa maissa ihmisten koulutustaso on parantunut, Suomessa on jääty paikoilleen. Tähän tulee saada muutos. Tarvitaan vaalikausien yli ulottuva osaamisstrategia ja vakaa koulutuksen rahoitusjärjestelmä. Tarvitaan myös merkittävästi enemmän työ- ja opiskeluperäistä maahanmuuttoa.

Ihmisten hyvinvointia ja ongelmien ennaltaehkäisyä pitää parantaa. Liiallinen psykososiaalinen kuormitus, työuupumus ja mielenterveysongelmat aiheuttavat inhimillisiä ja taloudellisia ongelmia ja kustannuksia sekä yksilölle että yhteiskunnalle. Lapsiin ja nuoriin on kohdennettava erityisiä panostuksia koko palvelujärjestelmän laajuudella. Tarvitaan uutta lainsäädäntöä, uusia voimavaroja ja uudenlaista asennetta.

Suomen vahvuus on vakaa ja turvallinen yhteiskunta. Siihen kohdistuu kuitenkin sekä ulkoisia että sisäisiä uhkia. Toimivasta oikeusvaltiosta, hyvästä hallinnosta sekä sisäisestä ja ulkoisesta turvallisuudesta pitää huolehtia kaikissa oloissa.

2. Yhdyttekö valtiovarainministeriön virkamiespuheenvuoron 8.12.2022 esittämään tilannekuvaan Suomen taloudellisesta tilasta ja julkisen talouden sopeuttamistarpeesta? Sitoudutteko valtiovarainministeriön virkatyönä esittämään julkisen talouden tasapainottamisen mittaluokkaan tulevalla vaalikaudella? Millä keinoilla olette valmiita tasapainottamaan julkista taloutta?

Valtiovarainministeriön virkamiespuheenvuorossa esittämä tilannekuva Suomen taloudellisesta tilasta ja julkisen talouden sopeuttamistarpeesta on oikea. Julkisen talouden alijäämä on mittava, ja se kasvaa lähivuosina ilman määrätietoisia toimia.

17.4.2023

Julkiset menot ovat liian suuret tuloihin nähden, joten sopeutuksen pitää painottua menojen karsimiseen priorisoimalla ja julkisia palvelurakenteita kehittämällä, ei juustohöylällä. Keskeistä on, että samalla panostetaan toimiin, jotka tukevat laadullisesti kestävä työllisyyttä.

Välttämätön sopeutus on tehtävä tavalla, joka ei heikennä kaikkein heikoimmassa asemassa olevien toimeentuloa ja hyvinvointia. Sopeutustakin tärkeämpää on, että ihmisten ja yritysten mahdollisuudet ja kannusteet kehittyä paranevat.

Valtiovarainministeriön puheenvuorossa mainitaan verotuksen kiristämisen keinona myös mahdollisuus olla tekemättä veroperusteiden indeksitarkistuksia. Tätä keinoa on jo käytetty vuosina 2022 ja 2023. Nämä toteutuneet tai toteutumassa olevat kiristykset on otettava huomioon arvioitaessa verosopeutuksen suuruutta.

3. Miten edistäisitte verotuksen kannustavuutta? Mitkä ovat tärkeimmät tavoitteenne verotuksen kehittämisessä?

Työn verotusta pitää keventää kaikilla tulotasoilla. Erityisesti on alennettava nykyisiä korkeita rajaveroasteita, jotta kannusteet työn tekemiseen ja vaativamman työn vastaanottamiseen parantuvat. Näin tuetaan tavoitetta nostaa työllisyysastetta kohti 80 prosenttia.

Työn verotuksen keventäminen voidaan toteuttaa asteittain kahden hallituskauden mittaisella ohjelmalla niin, että samalla kiristetään välillisiä veroja, ensisijaisesti vihreää siirtymää tukevia ympäristö- ja haittaveroja. Myös kotitalous- ja koulutusvähennyksen kasvattaminen tukevat tavoitetta nostaa työllisyyttä.

4. Oletteko valmiita sitoutumaan siihen, että seuraava hallitus asettaa julkista taloutta vahvistavien työllisyystoimien tavoitteeksi 100 000 uutta työllistä? Mitkä ovat tärkeimmät keinonne julkista taloutta vahvistaviksi työllisyystoimiksi? Millaisiin keinoihin olette valmiita työmarkkinoiden uudistamiseksi ja sopimisen vapauden edistämiseksi?

Työelämää ja sosiaalivakuutusta koskevat uudistukset valmistellaan yhteistyössä työmarkkinakeskusjärjestöjen kanssa. Hallitus edistää ja tukee valmistelua tasapainoisilla ja työntekijän suojeluperiaatetta turvaavilla tavoitteilla.

Tavoitteena 100 000 uutta työpaikkaa on perusteltu. Tarvitaan sekä toimia, joiden työllisyysvaikutuksen valtiovarainministeriö voi todentaa, että laadullisesti kestävä työllisyyttä tukevia toimia, jotka perustuvat osaamiseen sekä työkyvyn ja työhyvinvoinnin edistämiseen lainsäädäntömuutoksin.

Työttömyysturvaa pitää kehittää nykyistä kannustavammaksi siten, että ansiosidonnaisen päivärahan kesto perustuu vahvemmin työhistorian pituuteen ja ottaa huomioon työnteon tavoissa tapahtuneen muutoksen. Yhdistelmävakuutus ja työssäoloehdon euroistaminen kannustavat vastaanottamaan muutakin kuin perinteistä kokoaikaista työtä. Työ- ja opiskeluperäistä maahanmuuttoa tulee lisätä merkittävästi.

Työhyvinvoinnin lisääminen on kovaa työllisyys- ja talouspolitiikkaa ja vahvistaa ihmisten kykyä luoda uutta. Työsuojelulainsäädäntöä pitää uudistaa vastaamaan

17.4.2023

muuttunutta työelämää. Työturvallisuuslaki tulee uudistaa, jotta voidaan ehkäistä liiallista psykososiaalista kuormitusta, parantaa työyhteisöjen sisäistä vuoropuhelua ja yhteistyötä ja vähentää työkyvyttömyyden riskejä.

Työterveyshuoltolakia ja työterveyden käytäntöjä pitää kehittää niin, että niiden avulla parannetaan työkykyä, edistetään työpaikkojen työsuojelu- ja työterveysyhteistyötä, työyhteisöjen merkitystä työhyvinvoinnille ja tuetaan työhön paluuta.

Yksi työmarkkinoiden keskeinen tasa-arvo-ongelma on sukupuolten välinen palkkaero, jonka merkittävä syy on epätasaisesti jakautuva perhe- ja hoivavastuu. Lasten hoitotukijärjestelmää on uudistettava niin, että se edistää perhe- ja hoivavastuun tasaista jakautumista vanhempien kesken. Uudistuksen sisällössä ensi vaiheessa rajataan kotihoidon tuki enintään lapsen kahden vuoden ikään ja se kiintiöidään vanhempien kesken. Samalla on arvioitava koko perhevapaajärjestelmän kehittämistarpeita ja edellisen uudistuksen vaikutuksia. Perhevapaajärjestelmää edelleen kehitettäessä kotihoidon tuki voidaan lakkauttaa kokonaan ja yhdistää joustava ja osittainen hoitoraha.

Lainsäädäntöä kehitetään raskaus- ja perhevapaasyrjinnän ehkäisemiseksi ja poistamiseksi. Säädetään ns. jälkisuoja perhevapaalta palaavalle vanhemmalle.

Työmarkkinoilla paikallinen sopiminen on lisääntynyt. Sitä voidaan edelleen lisätä, kunhan se toteutetaan työ- ja virkaehtosopimusten rakenteissa. On otettava kuitenkin huomioon, että moni korkeakoulutettu sopii itse palkkauksestaan eivätkä työehtosopimukset kata kaikkia toimialoja. Työlainsäädännön on turvattava heidän neuvotteluoikeutensa ja oikeutensa henkilöstöedustajaan.

Työmarkkinoiden toiminta, työmarkkinajärjestelmä sekä sopimus- ja neuvottelujärjestelmä ovat muutoksessa. Sovittelujärjestelmän toimivuus on tässä merkittävässä asemassa.

Sovittelumenettelyn kulusta säädetään nykyisin hyvin yleisellä tasolla. Nykyistä täsmällisempi sovitteluprosessi edistää joutuisaa sovittelua ja neuvotteluratkaisuun pääsemistä. Työriitalaissa ei nykyisin säädetä sovintomenettelyn kulusta, sovintoehdotuksen sisällöstä tai palkkaratkaisun linjasta. Työriitalakia on uudistettava siten, että sovittelumenettelyyn liittyvää prosessia ja aikatauluja täsmennetään.

Sovittelujärjestelmää pitää uudistaa myös siten, että toimialakohtainen tilanne ja olosuhteet otetaan huomioon paremmin sovittaessa työ- ja virkasuhteista. Nykyisessä mallissa valtakunnansovittelija varmistaa saman kustannusraamin kaikille sopimusaloille. Yhteinen tilannekuva taloudesta sekä kyseisen alan talous- ja palkkakehitystilastoista edistää neuvottelun etenemistä. Sovittelutoimiston yhteyteen pitää perustaa talousyksikkö, jonka tehtävänä on tuottaa yhteistyössä työntekijä- ja työnantajapuolen kanssa taloudellista tietoa yhteiseksi tilannekuvaksi. Myös sovittelutoiminnan resursseja ja päätoimisten sovittelijoiden määrää pitää lisätä.

Työntekijöiden edustajan mahdollisuutta osallistua yrityksen liiketoimintaa, taloutta ja henkilöstön asemaa koskevien kysymysten käsittelyyn tulee lisätä. Hallintoedustuksen alaraja pitää laskea nykyisestä 150 työsuhteessa olevasta

17.4.2023

työntekijästä 50 työntekijään tiedonkulun lisäämiseksi ja vaikutusmahdollisuuksien lisäämiseksi.

5. Miten vastaisitte laaja-alaiseen työvoimapulaan Suomessa? Millä keinoin lisäisitte kansainvälistä rekrytointia työvoiman saatavuuden turvaamiseksi?

Työllisyyspoliittiseksi tavoitteeksi pitää nostaa työllisyysaste 80 prosenttiin. On toteutettava toimia, joilla työllisyys nousee, työttömyys vähenee ja työvoimaan kuuluminen yleistyy. Tarvitaan toimenpiteitä osaavan työvoiman saatavuuden turvaamiseksi sekä avointen työpaikkojen ja työvoiman kohtaamiseksi. Työvoiman tarjontaa voidaan lisätä jonkin verran uudistamalla työttömyysturvaa nykyistä kannustavammasiksi.

Työllisyyspalvelujen toiminnassa on edelleen parannettavaa muun muassa pohjoismaisen työvoimapalvelumallin edellytysten täyttymiseksi. Työvoimaviranomaisen osaamisen kehittämiseen sekä palveluiden riittävään resursointiin on kiinnitettävä huomiota. Korkeakoulutetut työttömät on huomioitava yhtenä TE-palveluiden tärkeänä asiakasryhmänä. Työttömyyskassojen mahdollisuudet työllisyyttä edistävien palveluiden tarjontaan on selvitettävä.

Pilotoidaan osaamisasetelin tai -tilin käyttöä osana jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksen (JOTPA) toimintaa.

Työvoimapulaan vastaamiseksi pitää lisätä työ- ja opiskeluperäistä maahanmuuttoa huomattavasti heikentämättä työsuhteiden ehtoja. Tavoitteeseen pääsemiseksi tulee luopua työvoiman saatavuusharkinnasta sekä aloittaa työelämälähtöinen kieli- ja kotoutumiskoulutus maahantulon yhteydessä katsomatta lupaprosessien käsittelyaikatauluun.

Samanaikaisesti pitää kehittää suomalaista työelämää kansainvälisten osaajien houuttelemiseksi ja maahan jäämisen lisäämiseksi. Jokaiselle Suomessa korkeakoulututkinnon suorittaneelle tulee myöntää automaattisesti pysyvä oleskelulupa. Jotta vähintään 75 prosenttia kansainvälisistä opiskelijoista ja tutkijoista jää Suomeen valmistumisensa jälkeen, heille pitää olla tarjolla realistisia ja houkuttelevia uranäkymiä. Lisäksi heidän perheilleen pitää tarjota kotoutumista tukevia palveluita.

Maahantulo- ja palvelujärjestelmän kehittämisen ohella tarvitaan myös järjestelmällistä maakuvamarkkinointia ja työelämän asennemuutoksia. Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden pitää olla kantavia periaatteita työelämässä. Syrjintään ja työvoiman hyväksikäyttöön pitää puuttua tiukasti ja lainsäädäntöä kehittää tätä tukevaan suuntaan.

6. Mitkä ovat tärkeimmät keinonne sosiaali- ja terveyspalveluiden hoitojonojen purkamiseen? Mitkä ovat tärkeimmät keinonne hoitajapulan ratkaisuun?

Sosiaali- ja terveydenhuollon resursseista pitää huolehtia painottamalla erityisesti perustasoa. Hyvinvointialueita tulee ohjata yhtenäiseen kustannus- ja laatutietoon niin, että alueet voivat toimia ennakkoidusti ja tehokkaasti. Monituottajamallia pitää

17.4.2023

hyödyntää tehokkaasti. Yrittäjien ja ammatinharjoittajien mahdollisuus toimia palveluntuottajina varmistetaan.

Palvelutarpeeseen vastataan ja palveluiden saatavuus turvataan monimuotoisella palveluntuotannolla, huolehtimalla sote-henkilöstön hyvinvoinnista sekä hyödyntämällä digitaalisia ratkaisuja ja palveluseteliä. Työtä ja tehtäviä voidaan organisoida uudella tavalla siten, että eri ammattiryhmien osaaminen hyödynnetään tehokkaasti ja sote-ammattihenkilöt voivat keskittyä perustehtäväänsä. Tämä edellyttää riittävää avustavaa henkilöstöä. Hyvinvointialueen palveluissa pitää vahvistaa ennaltaehkäiseviä, moniammatillisia palveluita.

Sote-keskuksissa pitää varmistaa riittävä osaaminen työikäisten työterveyden ja työkyvyn tukemiseen. Siirtymät työterveyshuollon, perusterveydenhuollon sekä valtion ja kuntien välillä tulee tehdä sujuviksi.

Työterveyshuoltoa kehitetään edelleen nykyrakenteessa moniammatillisena, matalan kynnyksen ennaltaehkäisevänä alana, joka hyödyttää koko työikäisen väestön ja työyhteisöjen hyvinvointia. Työterveyshuolto tukee työkykyä ja työyhteisöjen toimivuutta, ennaltaehkäisee ja vähentää sairauspoissaoloja, pidentää työuria ja siten parantaa työllisyyttä.

Sosiaali- ja terveydenhuoltoalan veto- ja pitovoimaa edistetään kiinnittämällä huomiota johtamiseen, mukaan lukien ammatillinen johtaminen, resurssien riittävyyteen, työoloihin ja työhyvinvointiin sekä osaamisen kehittämiseen.

7. Mitä keinoja käyttäisitte vanhuspalveluiden kriisin ratkaisemiseksi ja inhimillisen hoivan turvaamiseksi kaikille ikääntyneille?

Monialaisella kuntoutuksella ja ennaltaehkäisevällä työllä on keskeinen merkitys terveyden edistämisessä sekä työ- ja toimintakyvyn palauttamisessa ja ylläpitämisessä. Ikääntyneiden palveluissa painopistettä tulee siirtää ennaltaehkäiseviin palveluihin, joita ovat vaikuttavat kuntoutuksen palvelut ja toimintamallit, kuten kotikuntoutus. Siten hillitään palvelutarpeen kasvua ja tuetaan ikääntyneiden kotona asumista mahdollisimman pitkään. Kotihoidolle pitää varmistaa riittävä lääketieteellinen tuki.

Työ- ja toimintakyvyn tukemisella hidastetaan terveydenhuollon kustannusten kasvua. Syrjäytymisen ehkäisy ja osallisuuden vahvistaminen lisäävät terveyttä ja hyvinvointia. Hyvinvointia ja terveyttä edistävän ja ennaltaehkäisevän toiminnan pitää perustua alueiden, kuntien ja kolmannen sektorin toimijoiden vahvalle yhteistyölle. Ennaltaehkäisevässä työssä pitää huomioida toiminnallinen integraatio ja moniammatillisuus sekä uudet toimintakulttuurit. Digitalisaation mahdollisuuksia hyödynnetään asiakaslähtöisesti ja innovatiivisesti.

Osaava henkilöstö on keskeisessä asemassa turvaamassa hyvinvointialueen palvelut. Osaajien saatavuus ja riittävä määrä edellyttävät hyvää ennakointia työvoiman tarpeesta. Riittävät voimavarat ja asiantunteva johtaminen ovat ratkaisevassa asemassa kestävien työolojen rakentamisessa.

17.4.2023

8. Miten vahvistaisitte lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia? Miten torjuisitte nuorten syrjäytymistä?

Hyvällä perhepolitiikalla vaikutetaan lasten ja perheiden hyvinvointiin. Perhevapaa-uudistusta on jatkettava ja uudistettava lasten hoitotukijärjestelmä, jotta hoivavastuu jakautuu tasaisesti molemmille vanhemmille. Perhevapaa-uudistusta tukevat riittävästi resursoitu varhaiskasvatus ja lapsiperheille suunnatut palvelut. Velvoittavasta, maksuttomasta esiopetuksesta tulee tehdä kaksivuotinen. Koulupolun varhaiskasvatuksesta peruskouluun pitää olla turvattu.

Opiskelijoiden ja oppilaiden hyvinvointia tulee parantaa. Opiskelijoiden mielenterveyspalvelujen voimavaroja tulee lisätä merkittävästi. Opiskelija- ja oppilashuollon toiminta ja resurssit hyvinvointialueilla on turvattava. Ennaltaehkäiseviin palveluihin pitää panostaa

9. Miten huomioisitte eläkeläiset paremmin aktiivisena voimavarana yhteiskunnan rakentamisessa?

Työeläkejärjestelmän antamat kannusteet työskennellä vanhuuseläkkeellä ovat hyvät. Vanhuuseläkkeelle jäämisen jälkeen on mahdollista solmia uusi työsopimus tai toimia yrittäjänä. Vanhuuseläkkeellä voi työskennellä vapaasti ilman tulo rajoja. Vanhuuseläkkeen rinnalla tehtävästä työstä karttuu uutta eläkettä, jonka saa maksuun vakuuttamisvelvollisuuden ylärajalla.

Työeläkejärjestelmään on rakennettu kannusteita jatkaa työssä ja lykätä vanhuuseläkkeelle siirtymistä. On tärkeää, ettei näitä kannusteita heikennetä. Kannusteita työskennellä eläkeläisenä voidaan lisätä myös verojärjestelmään tehtävillä muutoksilla.

Työelämän laatutekijöihin vaikuttaminen on keskeisin keino lisätä työskentelyä vanhuuseläkkeellä. Hyvät työolot ja työelämän joustot ovat tutkitusti tekijöitä, jotka kannustavat jatkamaan työelämässä pidempään. Ne ovat usein taloudellisia kannusteita merkityksellisempiä.

Työntekijöiden osaamisen kehittämiseen on panostettava ja erityisesti vanhemmissa ikäryhmissä on kiinnitettävä huomiota digitaitojen kehittämiseen ja ylläpitoon. Työelämässä pitää saada aikaan muutos asenteissa vanhempia työntekijöitä kohtaan. Ikäsyrjintä pitää kitkeä pois.

10. Millä keinoin nostaisitte suomalaisten osaamis- ja koulutustasoa? Millä keinoin vahvistaisitte varhaiskasvatusta ja perusopetusta niin, että jokainen perusopetuksesta valmistuva nuori omaa riittävän luku-, kirjoitus- ja laskutaidon? Miten vahvistaisitte kulttuurialan toimintaedellytyksiä? Miten tukisitte liikunnallisen elämäntavan yleistymistä?

Osaamis- ja koulutustason nosto on koko koulutusjärjestelmän läpäisevä haaste. Suomelle tulee saada vaalikausien yli ulottuva osaamisstrategia, jossa sitoudutaan varmistamaan vakaa rahoitus ja laatu sekä otetaan huomioon väestörakenteen muutos.

17.4.2023

Koko koulutusketju on huolehdittava kuntoon aina varhaiskasvatuksesta alkaen. Varhaiskasvatuksen maksuttomuutta on edistettävä ja tehtävä maksuttomasta, velvoittavasta esiopetuksesta kaksivuotista. Yhä useamman lapsen tulisi osallistua varhaiskasvatukseen myös ennen esiopetusta.

Oppimisen tukea on vahvistettava niin, että jokainen lapsi ja nuori saa tarvitsemansa tuen läpi koulutien. Tuen eri muodot on määriteltävä tarkemmin lain tasolla ja henkilöstön riittävyys on turvattava riittävillä koulutusmäärillä.

Lukiota ja ammatillista koulutusta on kehitettävä omina koulutusmuotoinaan, koulutuksen laatu edellä. Tavoitteena on oltava, että jokaisella suomalaisella on jatkossa vähintään toisen asteen tutkinto. Toisella asteella on panostettava siihen, että mahdollisimman monella olisi myös valmiudet ja halu siirtyä korkeakouluopintoihin. Tämä vaatii panostuksia opinto-ohjaukseen ja oppimisen tukeen.

Korkeakoulutettujen osuutta työikäisestä väestöstä on välttämätöntä lisätä. Tämä tapahtuu korkeakoulujen koulutusmääriä kasvattamalla työvoimatarve ja ennakointitieto huomioiden. Koulutusmäärien kasvattaminen on ainoa keino purkaa korkeakoulujen hakijasumaa.

Koulutusmäärien lisäykset on kohdennettava maantieteellisesti niin, että niillä vastataan sekä koulutuspaikkojen että työvoiman kysyntään. Pulaa korkeakoulutetusta työvoimasta on eniten Uudenmaan alueella.

Koulutusmäärien lisäykset on rahoitettava täysimääräisesti ja huolehdittava siitä, että henkilöstön määrä korkeakouluissa on riittävällä tasolla suhteessa koulutettavien määrään. Henkilöstön riittävyys on avaintekijä myös korkeakoulutuksen läpäisyn parantamisessa.

Kuntien edellytyksiä järjestää koulutus- ja sivistyspalveluita on vahvistettava. Kuntien taloudellinen tilanne vaikeutuu ja lasten määrä vähenee dramaattisesti lähes kaikkialla maassa.

Kriisikuntamenettelyä on uudistettava ja laadittava koulutuspalveluihin sitovat laatukriteerit ja määriteltävä palveluiden laadun kannalta riittävä väestöpohja. Jos kriteerit eivät täytyisi, kunnalle tulisi velvollisuus tuottaa palvelut yhteistyössä toisen kunnan kanssa. Viimekädessä vaihtoehtona olisi kuntaliitos.

Myös valtionosuusjärjestelmää on kehitettävä, jotta se kannustaisi rakenteelliseen muutokseen kuntasektorilla. Monet peruskoulun ongelmat johtuvat siitä, että kunnat eriytyvät, eivätkä pysty pitämään kiinni palvelulupauksestaan. On välttämätöntä sopeuttaa koulutusjärjestelmämme rakenteita muuttuvan väestön tarpeisiin.

Kulttuuriin panostaminen on sivistyneen yhteiskunnan merkki. Monet kulttuuripalveluista ovat lähipalveluita ja ihmisten arjessa erittäin tärkeitä. Keskeistä on kulttuurialan osaajien riittävyyden varmistaminen sekä laadukkaiden kirjasto-, museo- ja kulttuuripalvelujen riittävä julkinen rahoitus. Myös kuntien vastuulla olevien sivistyspalveluiden kehittäminen ja yhteistyön lisääminen yli kuntarajojen on tärkeää

17.4.2023

kulttuurin saavutettavuuden kannalta. Kulttuuripalveluilla on merkittävä vaikutus elinvoimaisuuteen, yrittäjyyteen ja matkailuun.

Liikunnan edistämisen on oltava laajasti osa yhteiskunnan palveluiden kehittämistä. Jokaisella lapsella ja nuorella tulee olla mahdollisuus mielekkääseen liikuntaharrastukseen. Aikuisväestön liikunnan edistäminen on otettava keskeiseen asemaan osana työkyvyn edistämisen ja työhyvinvoinnin toimenpiteitä.

11. Oletteko sitoutuneet parlamentaarisen TKI-ryhmän hyväksymään tavoitteeseen nostaa tutkimus- ja kehittämisenot neljään prosenttiin suhteessa bruttokansantuotteeseen vuoteen 2030 mennessä? Sitoudutteko varmistamaan, että Suomessa on riittävästi osaajia tutkimus- ja kehittämistyöhön?

TKI-tavoitteeseen sitoutuminen on Suomelle elintärkeä asia. Korkeasti koulutettu, tutkimukseen, innovaatioihin ja tuotekehitykseen panostava kansakunta luo uutta ja on valmis vastaamaan eteen tuleviin haasteisiin. TKI-rahoituslakiin ja TKI-verokannustimeen sekä parlamentaarisen TKI-työryhmän työhön on sitouduttava täysin.

Välttämättömän neljän prosentin bruttokansantuoteosuustavoitteen saavuttamisen varmistamiseksi on tehtävä vaadittavat toimenpiteet ja rahoituspäätökset. Tavoitteen seurantaan ja rahoituksen kohdentumiseen on kiinnitettävä erityistä huomiota. Julkista rahoitusta on kohdennettava paitsi yksityisten investointien vauhdittamiseen myös perustutkimuksen vahvistamiseen sekä korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten toimintaedellytysten ja kilpailukyvyn varmistamiseen.

Suomi tarvitsee lisää tohtoreita. Osana TKI-toimia on vahvistettava tutkijan uran vetovoimaa ja edistettävä tohtorien työllistymistä myös yksityiselle sektorille. Koulutusmäärien ohella Suomen on kyettävä myös houkuttelemaan huippuosaajia maailmalta. On varmistuttava siitä, että korkeakoulumme ovat kansainvälisesti vetovoimaisia, verkottuneita ja kestävästi rahoitettuja.

12. Millä keinoin olisitte valmiita keventämään ihmisille, yrityksille ja julkiselle sektorille normeista ja byrokratiasta aiheutuvia kustannuksia sekä hallinnollista taakkaa?

Lupamenettelyjä on parannettava ja sujuvoitettava merkittävästi. Erityisesti vihreään siirtymään liittyvien investointien lupaprosesseja tulee nopeuttaa. Myös sosiaaliturvaan liittyvää byrokratiaa pitää vähentää siirtymällä tuloperusteiseen työssäoloeseen. Tulorekisterin edelleen kehittäminen vähentää työnantajien ilmoitusvelvoitteita. Digitaalinen henkilöllisyys mahdollistaa tehokkaamman siirtymisen digiaikaan.

13. Millä konkreettisilla keinoilla parantaisitte suomalaisen ruoantuotannon ja metsätalouden tulevaisuutta?

Suomessa pitää keskittyä ruoan ja metsätalouden arvonlisän kasvattamiseen. TKI-panostuksia tulee kohdentaa bio- ja kiertotalouden lisäksi suomalaisten ruokainnovaatioiden syntymiseen. Food from Finland -ohjelmaa tulee kehittää edelleen innovaatiotoimintaa tukevaan suuntaan.

17.4.2023

14. Miten edistäisitte talouskasvua, elinvoimaa sekä yritysten ja yrittäjien toimintaedellytyksiä koko Suomessa? Miten vahvistaisitte Suomen houkuttelevuutta investointikohteena?

Vakaa toimintaympäristö merkitsee ennakoitavaa ja kansainvälisesti kilpailukykyistä verotusta, sääntelyä ja lupaprosesseja.

Yritystukijärjestelmä uudistetaan. Yritystuilla edistetään jatkossa vihreää siirtymää, kiertotaloutta, tutkimusta, yritysten uudistumista ja uusia liiketoimintamahdollisuuksia.

Suomen vuoden 2035 hiilineutraalisuustavoite nostaa Suomen kiinnostavuutta investointiympäristönä. Monipuolinen elinkeino toiminta Suomen eri alueilla synnyttää mahdollisuuksia uudelle yritystoiminnalle. Julkisiin tarjouskilpailuihin osallistuminen tulee olla mahdollista myös pk-yrityksille. Hankintojen avulla voidaan luoda kokeiluympäristöjä uusille innovaatioille.

15. Millä keinoilla vahvistaisitte kaupunkien ja kuntien elinvoimaa ja investointikykyä muuttuneessa toimintaympäristössä?

Kaupunkien pitää olla riittävän suuria, jotta ko. alueen yritykset voivat kilpailla globaaleilla markkinoilla osajista ja pääomista. Tavoitteena pitää olla nykyistä suuremmat kunnat. Väkiluvultaan kasvava kaupunki kasvattaa myös tuottavuutta.

Aktiivinen verkostoituminen yritysten korkeakoulujen ja viranomaisten kanssa edistää yritysten innovaatiotoimintaa. Merkittävä osa julkisesta TKI-rahoituksesta ja Euroopan aluekehitysrahaston rahoituksesta tulee kohdentaa ekosysteemeihin, joilla on aidot edellytykset verkostoitua korkealla kansainvälisellä tasolla. Niissä yliopistokaupungit ja niihin linkittyvät korkeakoulut toimivat globaaleina vetureina. Myös sivistys- ja kulttuuripalvelujen merkitys on tärkeä elinvoimaisuudelle.

16. Mitkä ovat mielestänne tärkeimmät keinot päästöjen vähentämiseksi? Millä keinoin olette valmiita edistämään Suomen hiilineutraalisuustavoitetta ja suomalaisten yritysten puhtaan viennin kasvattamista? Oletteko valmiita luomaan edellytykset uusille ydinvoimainvestoinneille ja pienydinvoimalle?

Suomen pitää jatkossakin sitoutua hiilineutraalisuus 2035 -tavoitteeseen. Päästökauppajärjestelmä ja markkinoilla tapahtuvat ratkaisut ovat osoittaneet toimivuutensa päästöjen vähentämisessä. Taakanjako- ja maankäyttösektoreilta voidaan löytää uusia ratkaisuja, minkä ansiosta Suomi pystyy pitämään kiinni myös EU-velvoitteistaan. Pienydinvoimaloiden rakentaminen on kannatettavaa.

17. Miten torjuisitte luontokatoa ja vahvistaisitte luonnon monimuotoisuutta?

Ilmastonmuutoksen hillinnän rinnalla Suomen pitää toimia luontokadon pysäyttämiseksi ja vahvistaa luonnon monimuotoisuutta. Luonto- ja monimuotoisuusarvoa on kyettävä sisällyttämään myös hinnoitteluun. Kiertotalouteen siirtyminen tukee myös uusiutuotteiden kulutuksen vähentämistä.

18. Sitoudutteko Suomen jäsenyyteen Euroopan unionissa ja puolustusliitto Natossa? Oletteko sitoutuneet aloitteellisen ja rakentavan EU-politiikan tekemiseen mahdollisessa

17.4.2023

hallitusvastuussa? Mitkä ovat mielestänne Suomen tärkeimmät EU-vaikuttamisen kohteet vaalikauden aikana?

Olemme erittäin sitoutuneita Suomen EU- ja Nato-jäsenyyksiin. Suomen tulee olla hyvin aloitteellinen ja rakentava EU-politiikan tekijä.

Tärkeimmät EU-vaikuttamisen kohteet ovat aloitteellinen työelämän toiminta ja oikeusvaltion vahvistaminen, vihreän siirtymän edistäminen, koulutuksen ja tutkimuksen osuuden kasvattaminen EU:n varojenkäytössä sekä kestävä, tuottavan ja innovoivan kasvun aikaansaaminen muun muassa kauppasopimuksin ja sisämarkkinoilla.

19. Miten rakentaisitte Suomen roolia aktiivisena sekä turvallisuutta ja vakautta lisäävänä Naton jäsenenä? Oletteko valmiita pitämään puolustusmenot 2 prosentissa BKT:sta ja tekemään tarvittavat panostukset Suomen huoltovarmuuden turvaamiseen?

Nato-jäsenyys vahvistaa Suomen turvallisuutta. Suomen tulee säilyttää puolustusmenot jatkossakin Naton edellyttämässä kahdessa prosentissa bruttokansantuotetta.

Sotilaallinen maanpuolustuskyky turvataan huolehtimalla materiaalisesta valmiuden lisäksi henkilöstön määrästä, osaamisesta ja jaksamisesta. Valmiuslaki pitää uudistaa.

Henkilöstöä tarvitaan lisää sekä kotimaan tehtäviin että Naton komentorakenteisiin. Puolustusvoimat tarvitsee hallituskauden aikana tuhat uutta työntekijää, joista viisisataa on upseereita. Lisäksi puolustusvoimien työaikalaki on uudistettava työssä jaksamisen parantamiseksi.

20. Sitoudutteko jatkamaan Ukrainan aseellista, poliittista, taloudellista ja humanitaarista tukemista?

Suomen tulee tukea Venäjän hyökkäyssodan kohteeksi joutunutta Ukrainaa mahdollisimman paljon aseellisesti, poliittisesti, taloudellisesti ja humanitaarisesti.

Samanaikaisesti tulee huolehtia myös kehitysyhteistyön resursseista.

21. Miten vahvistaisitte sisäistä turvallisuutta ja oikeusvaltiota? Oletteko sitoutuneet oikeusjärjestelmän ja poliisin toimintakyvyn takaavien resurssien varmistamiseen? Millä keinoin torjuisitte jengi- ja nuorisorikollisuutta?

Vahvasta ja toimivasta demokratiasta, oikeusvaltiosta, hyvästä hallinnosta sekä sisäisestä turvallisuudesta pitää huolehtia kaikissa oloissa. Sisäisen ja ulkoisen turvallisuuden toimijoiden (poliisi, oikeuslaitos, tullit, rajavartiolaitos ja puolustusvoimat) toiminta- ja henkilöstöresursseja on parannettava pitkäjänteisesti.

17.4.2023

Hyvin toimivassa oikeusvaltiossa kansalaisten on saatava oikeutta kohtuullisessa ajassa ja kohtuullisin kustannuksin. Ruuhkautunut oikeudenhoito tarvitsee merkittävän lisärahoituksen.

Poliisin tehtävä on varmistaa yleinen järjestys ja turvallisuus kaikissa tilanteissa ja kaikkina aikoina. Poliisien määrää pitää nostaa hallituskauden aikana kohti pohjoismaista tasoa.

Jengi- ja nuorisorikollisuuden torjumiseen tarvitaan poliisin ja muiden viranomaisten laaja-alaista ja tiivistä yhteistyötä. Tähän liittyvät tärkeinä ennaltaehkäisevät palvelut ja lastensuojelu. Syrjäytymisen ehkäisemisessä tärkeässä merkityksessä on toimiva koulutus- ja kasvatusjärjestelmä sekä kulttuuri- ja vapaa-ajan palvelut.

Maalittaminen (työhön liittyvä järjestelmällinen häirintä) on kriminalisoitava omana rikosnimikkeenä rikoslaissa.

22. Sitoudutteko yhdenvertaisen ja tasa-arvoisen Suomen rakentamiseen? Sitoudutteko kansainvälisten ihmisoikeussopimusten kunnioittamiseen?

Perus- ja ihmisoikeuksien kunnioittaminen on niin perustavaa laatua oleva asia, että sitä ei voi kuitata kysymyksellä, johon voi vastata vain kyllä tai ei. Puolueiden tulee osaltaan selvittää, miten niiden sitoutuminen ihmisoikeuksien kunnioittamiseen ilmenee puolueen tavoitteissa ja käytännön toiminnassa.

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus ovat perus- ja ihmisoikeuksia, jotka perustuvat kansainväliseen ja kansalliseen sääntelyyn sekä sopimuksiin. Jokaiselle tulee taata tasa-arvoiset ja yhdenvertaiset mahdollisuudet kouluttautua, tehdä työtä ja käyttää palveluja.

Syrjintä työelämässä on yleistä. Erityisesti sukupuoleen perustuvan syrjinnän vastaisessa oikeussuojassa on puutteita. Osana työllisyystavoitteita tulee laatia laaja tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämishjelma, jonka tavoitteena on lisätä työelämässä aliedustettujen ryhmien työllisyyttä ja yhteiskunnallista osallisuutta. Myös syrjintää kokeneiden oikeussuojaa ja sen valvontaa pitää kehittää. Lisäksi tulee toteuttaa oikeudellinen selvitys raskaus- ja perhevapaasyrjinnän vähentämiseksi työelämässä ja tehdä tämän perusteella lainsäädäntömuutokset syrjimättömyyden vahvistamiseksi.

Kansainvälisten ihmisoikeussopimusten kunnioittaminen ja noudattaminen on itseisarvo ja keskeinen periaate. Suomen tulee viipymättä saattaa kansallisesti voimaan väkivaltaa ja häirintää työelämässä koskeva Kansainvälisen työjärjestön ILO:n yleissopimus. Euroopan neuvoston Istanbulin sopimuksen (yleissopimus naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemisestä ja torjumisesta) toimeenpanolle ja seurannalle tulee varata riittävät resurssit.

23. Mikäli saatte tavoitteitanne hallituksen ohjelmaan, oletteko valmiita osallistumaan Petteri Orpon kokoamaan enemmistöhallitukseen ja sitoutumaan ohjelman toimeenpanoon

17.4.2023

kokonaisuudessaan? Jos ette ole valmiita osallistumaan hallitusvastuuseen, oletteko valmiita tukemaan puolueenne tavoitteiden toteuttamista hallituksen ulkopuolelta?

Ei vastausta.

24. Onko eduskuntaryhmällänne ehdottomia hallitusratkaisuun vaikuttavia kynnyskysymyksiä hallituksen ohjelman tai hallituskokoonpanon osalta?

Ei vastausta.